

تصویری از حضور حجت‌الاسلام والمسلمین فرخ‌فال در عملیات بیت‌المقدس

روایت سختی‌ها و شیرینی‌های روزهای غرور و افتخار

در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین احمد فرخ‌فال قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه کشور

۳۱ شهریورماه آغاز هفته دفاع مقدس و یادآور هشت سال مجاهدت رزمندگان اسلام است. در آن دوران روحانیت نیز، به‌عنوان پرچمداران انقلاب اسلامی نقش فراوانی در تشویق مردم برای حضور در جبهه‌ها داشتند. بسیاری از طلاب نیز، جبره‌های خود را رها کردند و برای دفاع از اسلام و وطن و تقویت و استمرار فضای معنوی در بین رزمندگان راهی جبهه‌های جنگ شدند.

به‌مناسبت هفته دفاع مقدس، خبرگزاری حوزه، پای صحبت‌های حجت‌الاسلام والمسلمین احمد فرخ‌فال قائم‌مقام مدیر حوزه‌های علمیه کشور که در دوران دفاع مقدس به‌عنوان طلبه و بسیجی حضور داشته است، نشسته تا از خاطرات سال‌های غرور و افتخار به ما بگوید. این گفت‌وگو تقدیم خوانندگان فرهیخته‌افق حوزه می‌شود.

■ **چرا جنگ تحمیلی «دفاع مقدس» نامیده شده است؟**

● این دفاع در مقابل هجوم ناجوانمردانه استکبار بود که به‌وسیله رژیم بعث عراق به ما تحمیل شده بود و به‌خاطر اینکه به مقدسات اسلام حمله شده بود، دفاع مقدس نامیده شد.

پرچم‌دار حرکت عظیم انقلاب اسلامی یک مرجع تقلید بود و شعارهای آن نیز، شعارهای قرآنی بود و حمله‌ای که صورت گرفت، برای انهدام این مقدسات بود.

■ **روحانیت چگونه وارد جبهه‌های حق علیه باطل شد و چه ارتباطی بین روحانیت و دفاع مقدس وجود داشت؟**

● وقتی رژیم بعث عراق حمله همه‌جانبه خودش را به نظام مقدس جمهوری اسلامی آغاز کرد، مردمی که تازه از زیر یوغ استکبار درآمده و رژیم طاغوت را برکنار کرده بودند، با یک حمله‌ای که از سوی دشمن‌ترین دشمنان ما یعنی آمریکا شکل گرفته بود و توسط پلیدترین رژیم‌ها که رژیم آدم‌کش بعث عراق بود، مواجه شدند. مردم یکپارچه به امام علیه السلام لبیک گفتند و برای جلوگیری از این حملات که می‌توانست، چالش جدی برای نظام نوپای جمهوری اسلامی باشد، یکپارچه صف کشیدند و در این میان حوزه‌های علمیه پیش‌قدم بودند.

■ **چه زمانی به جبهه اعزام شدید؟**

● در آن دوران حدوداً ۲۰ سال داشتم و در مدرسه فیضیه تحصیل می‌کردم. شبی که حملات هوایی رژیم بعث عراق شروع شد، غوغایی در فیضیه راه افتاد. اوایل مهروماه همراه با حدود هزار نفر از طلاب بانشاط و جوان، عازم تهران شدیم و در یکی از پادگان‌ها، دوره آموزش‌های نظامی را فراگرفتیم که بسیاری از این افراد، در دفاع مقدس به شهادت رسیدند. آموزش‌ها حتی برای طلبه‌هایی که دوران رژیم طاغوت و سختی‌های مواجهه با ساواک و حبس، دستگیری و شکنجه را تجربه کرده و در تنگناهای امنیتی و تبلیغی مواجه شده بودند، هم واقعاً سخت بود؛ اما طلاب جوان این آموزش‌ها را با موفقیت پشت‌سر گذاشتند. بعد از گذراندن این دوره، من به‌همراه تعدادی دیگر از طلاب در هشتم آبان‌ماه به گلف اهواز که مرکز آموزش‌های تخصصی و سنگین بود، اعزام شدیم و بعد از چندروز راهی خطوط جبهه دارخوین شدیم.

دارخوین سه خط داشت که خط اول (خط مقدم) به‌نام خط شیر بود، خط بعد سلمانیه بود که یک مرحله عقب‌تر از جبهه مقدم بود و خط بعدی، محمديه بود. بین خط شیر تا خط سلمانیه وسیله تردد نبود.

زمانی که وارد شدیم، گفتند که سلاح و کلاه نظامی نداریم به شما بدهیم. ما که در مجموع پنج طلبه بودیم، التماس کردیم که اسلحه افرادی را که به مرخصی رفته‌اند، به ما بدهند. سرانجام پنج اسلحه ژ ۳ را به ما دادند. در آن دوره فرماندهی نیروهای مسلح به عهده بنی‌صدر بود و رزمندگان به‌شدت در تنگنا بودند؛ زیرا امکانات داده نمی‌شد. همه دغدغه ما این بود که با لباس نظامی و عمامه در خط مقدم و بین رزمندگان باشیم؛ به‌همین خاطر به خط شیر که

شدند.

بعثی‌ها وقتی متوجه شدند که نمی‌توانند جزایر را بگیرند، از گاز خردل استفاده کرد و من برای دومین بار در آنجا مجروح شدم.

حملات این منطقه بسیار سنگین بود؛ به‌طوری‌که هوایمماهای عراقی شکار فردی می‌کردند؛ یعنی ماشین‌های فرماندهان نظامی و گردان ما را دنبال می‌کردند و گردان‌ها را با موشک می‌زدند و در آخرین مرحله یکپارچه جزایر مجنون را با گاز خردل شیمیایی کردند. بسیاری از رزمندگان آنجا به شهادت رسیدند و بسیاری هم، هنوز مبتلا هستند. گاز خردل به‌گونه‌ای بود که برخی در همان‌جا حالت خفگی پیدا می‌کردند و به شهادت می‌رسیدند. برخی را هم که سریع به بیمارستان می‌رساندند، در بیمارستان اهواز شست‌وشو داده می‌شدند؛ اما آثار آن گاهی تا ده‌ها سال باقی می‌ماند و برخی از این افراد، به‌ویژه کسانی که با گاز خردل شیمیایی شدند، بارها تا مرز شهادت می‌روند و بروی‌گردند.

■ **روحانیون در جبهه‌ها چه فعالیت‌هایی داشتند؟**

● در دوران دفاع مقدس، روحانیت هم کار تبلیغ و هم کار رزمی انجام می‌داد و فعالیت ما رزمی – تبلیغی بود. به تصاویر روحانیون در جبهه که دقت کنید، برخی روحانیون لباس روحانیت بر تن دارند که این گروه وظیفه تبلیغی داشتند و عده‌ای نیز، با عمامه و لباس نظامی و سلاح رزم بودند که وظیفه این گروه رزمی– تبلیغی بود که ما جزء این گروه بودیم.

ما در کنار نیروهای پیاده در عملیات شرکت می‌کردیم و در جایی که نیاز بود، کار تبلیغی نیز انجام می‌دادیم.

روایت شهادت شهید روزبه

گاهی در بین جنگیدن در جایی که لازم بود، شروع به روحیه دادن به رزمندگان می‌کردیم؛ مثلاً در عملیات بیت‌المقدس به نزدیکی یک ساختمان بزرگ رسیدیم که محل اجتماع فرماندهان بعثی بود. رزمندگان بالگردی را که در بالای این ساختمان پرواز می‌کرد، از داخل خروم‌شهر زدن و باعث شد، بالگرد آتش بگیرد. آتش گرفتن بالگرد، باعث شد که سربازان بعثی مأیوس شوند؛ چون تا آن لحظه می‌جنگیدند و فرماندهان‌شان فرماندهی می‌کردند.

شهید روزبه که مدیر ارشاد اسلامی اصفهان بود، به من گفت که همه چیز از این ساختمان هدایت می‌شود و بسیاری از نیروهای‌شان از آنجا تیراندازی می‌کنند. گفتم که چه کاری باید انجام بدهیم؟

ایشان بلندگوی ماشین تبلیغاتی را گرفت و نزدیک ساختمان رفت تا من به عربی بگویم که تسلیم شوند که در آن لحظه ما را به رگبار بستند و شهید روزبه در کنار من به شهادت رسید.

در عملیات بیت‌المقدس ما حمله کرده بودیم؛ به‌همین خاطر پناهگاهی نداشتیم و وضعیت روحی خیلی سنگینی حاکم شده بود. یادم هست در مرحله اول عملیات بیت‌المقدس وقتی رسیدیم، فقط ۶۰ نفر مانده بودیم. خط را از عراق گرفته بودیم؛ اما سیصد نفر از نیروهای‌مان شهید و مجروح شده بودند. همین امر سبب شده بود که روحیه افراد حتی فرمانده نیز ضعیف شود. در این شرایط به کنار فرمانده رفتیم و گفتم؛ ما خط را گرفته‌ایم و این مهم است و الان باید درخواست نیرو کنیم تا بتوانیم، خط را حفظ کنیم. این سخنان باعث شد که فرمانده دوباره روحیه‌اش را به دست بیاورد.

این اقدامات در صورتی ممکن بود که فرد رزمی تبلیغی باشد؛ زیرا اگر رزمی نبود، نمی‌توانست در کنار افراد در عملیات‌ها حضور پیدا کند.

طلبه‌ها در نقش‌های خیلی بهتر از من حضور داشتند؛ برای مثال شهید مصطفی رزانی در حد فرماندهی تیپ و لشکر کار می‌کرد. روحانیت در دوران دفاع مقدس بسیار سرفراز است؛ زیرا هم به‌عنوان تبلیغی و هم، رزمی تبلیغی در طول تاریخ دفاع مقدس ایفای نقش کرده است.

همراهی همه‌جانبه حوزه علمیه در دفاع مقدس

روحانیت در مراحل عظام تا طلبه‌ها خودشان خود را به‌عنوان حافظ و امانت‌دار انقلاب از سوی شهدا می‌دانستند. روحانیت هیچ‌گاه دفاع مقدس، رزمندگان و فرماندهان راتنها نگذاشت.

برخی مواقع جلساتی با حضور فرماندهان رده اول جنگ اعم از ارتش و سپاه برگزار می‌شد و فرماندهان به طلاب می‌گفتند که دچار بحران جدی شده‌ایم؛ ما می‌خواهیم، به حضرت زهرا علیها السلام توسل پیدا کنیم؛ به‌همین خاطر روضه‌ای برای‌مان بخوایند.

اینها نشان می‌دهد که مراجع و بزرگان و روحانیون به چه اندازه برای فرماندهان و رزمندگان قوت قلب بودند. در همه گردان‌ها، وقتی یکی طلبه با عمامه در کنار رزمندگان حضور

داشت، همه آرام می‌شدند.

نقش روحانیت در دفاع مقدس نقش بسیار مؤثر بود. رهبری جمهوری اسلامی یک مرجع تقلید بود و وقتی اعلام می‌کرد، به نیرو نیاز داریم، خانواده‌ها فرزندان‌شان را به جبهه‌ها اعزام می‌کردند.

روحانیت هم در پشتیبانی از امام علیه السلام در سال ۱۳۴۲ و هم در پیدایش انقلاب و هدایت جامعه به سمتی که امام راحل علیه السلام می‌خواستند، نقش مهمی داشت؛ زیرا امام در تبعید بودند و روحانیت از طرف امام خمینی علیه السلام مردم را با مسیر امام آشنا می‌کرد.

نوزادانی که در سال ۱۳۴۲ در قنداق بودند، به مبارزین و مدافعان انقلاب تبدیل شدند و این روحانیت بود که این افراد را از شیرخوارگی تا نوجوانی آموزش داد.

روحانیت سهم بسزایی در هدایت جامعه داشته و دارد و به‌لطف حق‌تعالی همین روحانیت با رهبری خردمند و بصیر حضرت امام خمانه‌ای، علم این انقلاب را به امام زمان علیه السلام می‌دهد.

در آیین آغاز سال تحصیلی

حوزه‌های علمیه خواهران و جامعة‌الزهرای علیهما السلام عنوان شد

حوزه علمیه نوین خواهران حاصل قم متأخر است

آیین مشترک آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۴_۱۴۰۳ حوزه‌های علمیه خواهران و جامعة‌الزهرای علیهما السلام با سخنرانی آیت‌الله اعرافی رئیس شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خواهران، حجت‌الاسلام والمسلمین فاضل مدیر حوزه‌های علمیه خواهران و خانم برقی مدیر جامعة‌الزهرای علیهما السلام، ۲۷ شهریور در سالن آیت‌الله شرعی مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران برگزار شد.

آیت‌الله اعرافی در این مراسم با تبریک ایام میلاد پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و گرامی‌داشت هفته وحدت و هفته دفاع مقدس، گفت: امیرالمؤمنین علیه السلام در خطبه ۷۲ نهج‌البلاغه بعد از حمد و ثنای خداوند، حدود ۲۰ ویژگی را برای نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله بیان فرموده‌اند. مدیر حوزه‌های علمیه کشور، با تأکید بر تأسی طلاب علوم دینی به حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله، افزود: تمام رحمت الهی در سیمای پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله نمایان است؛ اما آن‌جا هم که لازم بود، برخورد شجاعانه داشتند. حضرت راه را به جویندگان حق و حقیقت نشان دادند و همگان باید این مسیر را پیمایند.

آیت‌الله اعرافی در ادامه خطاب به اساتید و طلاب، اظهار کرد: آن‌گاه که وارد حوزه شدیم، دست بیعت به رسول‌خدا صلی الله علیه و آله سپردیم و عهد کرده‌ایم که معارف و راه حضرت را ببینیم و نشر دهیم و این، میثاق ما با نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله است.

وی با اشاره به تاریخ حوزه‌های علمیه خواهران، بیان کرد: حوزه علمیه خوهران درخت تنومندی است که ریشه در تاریخ اسلام دارد و از زمان حضرت خدیجه و حضرت فاطمه زهرا علیهما السلام پایه‌گذاری شده است و حاصل آن، تربیت بانوان عالمه و تأثیرگذار در تاریخ است.

امام جمعه قم، عنوان کرد: پایه‌ریزی نوین حوزه علمیه خواهران به‌شکل نهادی، ساختاری، شبکه‌ای و منظومه‌ای حاصل قم متأخر و از برکات و دستاوردهای انقلاب اسلامی با رهبری امامین انقلاب است. این نهاد تناور و اثرگذار و برآمده از فکر اصیل اسلامی و اندیشه امام خمینی علیه السلام و انقلاب اسلامی است.

رئیس شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خواهران، بر این نکته هم تأکید کرد که بحمدالله شاهد تحولات و دستاوردهای بزرگی در حوزه‌های علمیه خواهران و جامعة‌الزهرای علیهما السلام در عرصه‌های علمی، آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و... هستیم.

آیت‌الله اعرافی، با اشاره به رسالت‌های بانوان طلبه، تصریح کرد: یکی از مهمترین رسالت‌های انقلاب طلبه و اساتید، تقویت بن‌مایه‌های تاریخی، علمی، معنوی، فرهنگی، اجتماعی و... در حوزه‌های علمیه خواهران است.

وی به موضوع هویت حوزوی هم اشاره کرد و گفت: هویت حوزوی، یک هویت اصیل و تاریخی است که به آن افتخار

می‌کنیم و باید از این هویت اصیل صیانت کنیم.

■ **حوزه‌های علمیه خواهران سنگربانان خط مقدم تربیت**

حجت‌الاسلام والمسلمین مجتبی فاضل مدیرحوزه‌های علمیه خواهران نیز در این مراسم، عنوان کرد: حوزه‌های علمیه و تعلیم و تربیت تعطیلی ندارد؛ اما دوره‌ای برای استراحت و بازیابی انرژی قرار داده می‌شود.

وی ادامه داد: امیدواریم بتوانیم، در محقق کردن میراثی که از نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله، امام صادق و اهل بیت علیهم السلام به ما رسیده است، در تعلیم و تربیت و تبلیغ استفاده کنیم.

مدیرحوزه‌های علمیه خواهران اضافه کرد: تربیت در عصر حاضر، چالش بشر است و باید در این عصر، لباس جدیدی بر تن شود. محتوا همان محتوای گذشته است؛ اما باید به‌شیوه‌های جدید ارائه شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین فاضل اضافه کرد: حوزه‌های علمیه خواهران، از جمله سنگربانان خط مقدم تربیت هستند که باید با مقتضیات روز آشنا باشند.

مدیرحوزه‌های علمیه خواهران کشور بیان کرد: در دنیای امروز تغییرات سریع رخ می‌دهد؛ اگر بخواهیم از این تغییرات فاصله بگیریم، باختمیم؛ زیرا عهده‌دار تعلیم و تربیت هستیم.

وی با اشاره به اقدامات و تحولات صورت‌گرفته بیان کرد: در عرصه تبلیغ، مرزها دنوردیده شده است؛ در گذشته، تبلیغ به‌صورت سنتی و در داخل ایران بود؛ اما امروز وضعیت تغییر کرده است. سفر ارعین فرصت خوبی در این زمینه بود و طلاب توانستند حضور داشته باشند.

■ **زی‌طلبگی بزرگ‌ترین افتخار است**

سیده‌زهره برقی مدیر جامعة‌الزهرای علیهما السلام هم در این مراسم، خطاب به اساتید حوزه گفت: داشتن نیت خیر، توکل بر خدا، طلب اخلاص از خداوند در مسیر آموزش، تسلط و شناخت نسبت به موضوع تدریس، داشتن اعتماد به نفس و باور درونی به مباحث مورد تدریس، ارائه نتایج به‌صورت کارگاهی و گفت‌وگومحور، استفاده از روش‌های تعاملی جذاب، ارائه متناسب با فضای تخصصی و عمومی، استفاده از روش‌های نوین و... از حسن‌ها و قابلیت‌های معلمی است. همه شما دارای این ویژگی‌ها هستید و به‌فضل خدا برای تقویت آن تلاش بیشتری می‌کنید.

مدیر جامعة‌الزهرای علیهما السلام خطاب به طلاب، گفت: مراقب زی‌طلبی و زندگی ساده طلبگی باشید؛ ساده‌زیستن، بزرگ‌ترین افتخار است. وی با تأکید بر رعایت تقوا گفت: انتخاب‌های خداوند برای ما بدون دلیل نیست. بدانید در کنار علوم‌ی که می‌خوانید، علوم‌ی دیگر هم وجود دارد که خداوند باید رزق آن را به‌صورت خاصی بدهد. بدون این رزق، نوشتن برخی کتب امکان‌پذیر نبود. با تقوای الهی، رزق کسب این علم را از خداوند طلب کنید.

گزارش: رحیم کریمی